

Bruselj, 19.12.2017
COM(2017) 787 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU**

Blagovni sveženj: Krepitev zaupanja v enotni trg

1. KREPITEV ENOTNEGA TRGA BLAGA

Enotni trg blaga je eden največjih dosežkov Evropske unije. Leta 2018 bomo obeležili 25 let od njegovega nastanka. Temelji na zaupanju med potrošniki, podjetji in organi. Potrošniki morajo zaupati v varnost izdelkov, ki jih kupujejo in uporabljajo, podjetja pa morajo zaupati v obstoj enakih konkurenčnih možnosti in enaka pravila, ki veljajo za vse in vsakomur zagotavljajo enako zaščito. Zlasti bi bilo treba zmanjšati birokratska bremena za mala in srednja podjetja (MSP), s čimer bi spodbudili podjetništvo in ustvarjanje delovnih mest. Zaupanje je omogočilo najobsežnejše povezovanje trgov v EU do zdaj ter ostaja temelj gospodarske rasti. Samo dodana vrednost industrije se je od leta 2009 v EU-27 v realnem smislu povečala za 25 % (23 % v EU-28). Od leta 2009 se je znatno povečal tudi njen delež v celotnem gospodarstvu, in sicer s 15,5 % (14,7 % v EU-28) na 17,1 % (16,1 % v EU-28)¹.

Kot je poudarjeno tudi v strategiji za enotni trg², se morata Evropska unija in enotni trg prilagajati spreminjajočim se razmeram. Ovire na trgu izdelkov in storitev ovirajo učinkovitost, produktivnost in konkurenčnost evropskega gospodarstva. Zastareli in pretirano obremenjujoči predpisi pogosto dušijo podjetja, ki težko najdejo informacije, ki jih potrebujejo. Poleg tega neupoštevanje pravil EU o izdelkih ovira vzpostavitev resnično enakih konkurenčnih pogojev.

Evropski parlament in Evropski svet sta podprla cilje strategije za enotni trg ter Komisijo pozvala, naj odpravi preostale ovire in spodbudi iskanje rešitev³. V skladu z Agendo voditeljev bo Evropski svet marca 2018 pregledal napredek pri izpolnjevanju rokov za leto 2018 iz strategije za enotni trg⁴.

V zvezi z enotnim trgom blaga bi bilo treba prednostno odpraviti predvsem dve preostali strukturni pomanjkljivosti, da bi lahko v celoti izkoristili njegov potencial in upravičili zaupanje. Potencial že obstaja, potrošniki, podjetja in organi so pripravljeni, treba je le še zagotoviti primerno okolje za njegovo realizacijo.

Prva od omenjenih strukturnih pomanjkljivosti enotnega trga blaga je povezana z izvrševanjem harmoniziranih pravilnih o varnosti izdelkov. Kljub obsežnim pravilom o varnosti je na trgu še vedno veliko nevarnih in nedovoljenih izdelkov. Ti povzročajo resno tveganje za potrošnike, ki za svoj denar ne dobijo pričakovane kakovosti in so lahko izpostavljeni zdravstvenim tveganjem. Pomanjkljivo izvrševanje pravil EU o izdelkih ne bi smelo dati nepoštene prednosti tistim, ki skušajo namenoma zaobiti bistvena varnostna pravila. Komisija je pred kratkim sprejela ukrepe za krepitev izvršilnih ukrepov proti kršitvam pravic intelektualne lastnine⁵. Vendar je čas, da naredimo še več, da se zagotovi skladnost. Na tako velikem trgu, kot je enotni trg EU, morajo organi pregona iz posameznih držav članic dobro sodelovati med seboj, da bi nevarne izdelke hitro in učinkovito odstranili s trga.

¹ Vir: Eurostat (podatki za 2016 niso dokončni). Ti podatki vključujejo predelovalne dejavnosti, ekstraktivne dejavnosti in dejavnosti javnih služb. Poslovne storitve in gradbeništvo niso vključene, čeprav so, nenazadnje tudi zaradi čedalje večje vloge vrednostnih verig in ostoritvenja, tesno povezane z industrijo EU.

² COM(2015) 550 final, Izpopolnitev enotnega trga: več priložnosti za prebivalstvo in gospodarstvo (28.10.2015).

³ Evropski parlament, Resolucija z dne 26. maja 2016 o strategiji za enotni trg, P8_TA(2016) 237; Evropski svet, sklepi z dne 15. decembra 2015.

⁴ Evropski svet, Agenda voditeljev, <http://www.consilium.europa.eu/media/21594/leaders-agenda.pdf>, oktober 2017.

⁵ Glej sveženj o intelektualni lastnini, ki ga je Komisija sprejela 29. novembra 2017 ter vključuje več ukrepov in zlasti sporočilo o uravnoteženem sistemu uveljavljanja intelektualne lastnine kot odgovoru na sodobne družbene izzive (SWD(2017) 430 final).

Druga omenjena strukturna pomanjkljivost se navezuje na izdelke, ki jih harmonizirana pravila EU o varnosti izdelkov ne zajemajo ali jih zajemajo le delno, na primer pohištvo, namizni pribor ali določene gradbene izdelke. Ti izdelki se lahko v eni državi članici štejejo za varne in skladne z javnim interesom, v drugi državi članici pa jih je morda težko dati na trg. Zaradi nacionalnih posebnosti in tradicij so takšne razlike lahko legitimne, kljub temu pa bi vsaka zavrnitev morala biti ustrezno utemeljena in obrazložena na podlagi pomislekov v zvezi z javnim redom. Ponuditi bi bilo treba pomoč za boljše razumevanje in premostitev ovir za dostop takšnih izdelkov do trga. Treba je izboljšati poslovne priložnosti, zlasti za mala in srednja podjetja.

Zato Komisija danes predlaga „blagovni sveženj“, ki bo celovito obravnaval navedeni pomanjkljivosti in s tem zagotovil boljše delovanje enotnega trga blaga. Vsebuje dva ambiciozna zakonodajna predloga. Cilj prvega⁶ je povečati skladnost s pravili EU o izdelkih ter okrepiti njihovo izvrševanje, cilj drugega⁷ pa prenoviti in olajšati uporabo vzajemnega priznavanja na enotnem trgu. Blagovni sveženj zajema še poročilo o izvajanju Direktive (EU) 2015/1535 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe v letih 2014 in 2015⁸, poročilo o izvajanju Uredbe (ES) št. 765/2008⁹ ter ukrepe mehkega prava iz tega sporočila, katerega cilj je vzpostavitev zaupanja na enotnem trgu.

2. ZAUPANJE V IZVRŠEVANJE PRAVIL EU O IZDELKIH

Varnost potrošnikov in varstvo okolja sta temelj enotnega trga blaga. Na ravni celotne EU smo sprejeli skupna varnostna in okoljska pravila, da bi se zaščitili pred nevarnostmi, onesnaženjem in okoljsko škodo. Kljub temu pa je bilo veliko potrošnikov ob nakupu avtomobila z dizelskim motorjem zavestno in namerno zavedenih. Na žalost avtomobili niso edino blago, pri katerem se zaradi izogibanja pravilom pojavlja nelojalna konkurenca. V Evropi se vsak dan proda velika količina nevarnih izdelkov, od takšnih, ki zgolj niso pravilno označeni, pa do takšnih, ki resno ogrožajo zdravje ljudi ali okolje. Od leta 2011 do 2017 je bilo zabeleženih okoli 2 500 primerov, v katerih je bilo treba nezakonite izdelke umakniti s trga¹⁰. In to je bil verjetno samo vrh ledene gore.

Pravila EU o izdelkih zajemajo velik del izdelkov v EU. Vrednost slednjih je 2 400 milijard EUR, proizvaja in distribuira pa jih približno 5 milijonov podjetij. Pravila EU omogočajo prost promet z izdelki povsod po Uniji, hkrati pa zagotavljajo visoko raven varstva okolja, varovanja zdravja in varnosti. V številnih sektorjih, na primer za igrače in elektronsko opremo, EU k

⁶ Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil in postopkov za zagotavljanje skladnosti z harmonizacijsko zakonodajo Unije o izdelkih in njenega izvrševanja ter o spremembi uredb (EU) št. 305/2011, 528/2012, 2016/424, 2016/425, 2016/426 in 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta ter direktiv 2004/42/ES, 2009/48/ES, 2010/35/EU, 2013/29/EU, 2013/53/EU, 2014/28/EU, 2014/29/EU, 2014/30/EU, 2014/31/EU, 2014/32/EU, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/35/EU, 2014/53/EU, 2014/68/EU in 2014/90/EU Evropskega parlamenta in Sveta (COM(2017) 795).

⁷ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o vzajemnem priznavanju blaga, ki se zakonito trži v drugi državi članici (COM(2017) 796).

⁸ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu ter Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru o izvajanju Direktive (EU) 2015/1535 v letih 2014 in 2015 (COM(2017) 788).

⁹ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu ter Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru o izvajanju Uredbe (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 (COM(2017) 789).

¹⁰ Vir: RAPEX. Ta številka vključuje samo izdelke, ki jih zajema harmonizacijska zakonodaja EU.

omogočanju dostopa do trga pristopa z malo regulacije in nebirokratsko. Za pravilno delovanje notranjega trga so potrebni enaki konkurenčni pogoji za podjetja, jasna pravila in visoka raven varstva potrošnikov. Zaupanje in enaki konkurenčni pogoji so v drugih sektorjih, kot sta živilstvo ter zdravje rastlin in živali, že vzpostavljeni s pomočjo strogih pravil, sprejetih na ravni EU.

Živimo v svetu, ki ga vedno bolj zaznamujejo družbene spremembe, kot sta globalizacija in digitalizacija. Medtem ko so proizvodne in distribucijske verige v celotni EU vse bolj prepletene, pa nacionalnim organom za nadzor trga primanjkuje virov in so omejeni na ozemlje svoje države. Potrebujemo vseevropski pristop k izvrševanju. Preiskave, sprožene v eni od držav članic, se prepogosto končajo na državni meji. Da bi odpravili to neskladje, mora biti nadzor trga dosleden, ne glede na to, ali je izdelek proizveden v EU ali zunaj nje in ali je kupljen na spletu ali ne.

V skladu z drugimi pobudami EU, kot so strategija na področju industrijske politike¹¹, strategija za enotni digitalni trg¹² in njen vmesni pregled¹³ ter akcijski načrt za carinsko upravljanje¹⁴, Komisija predlaga okrepljeno **izvrševanje skupnih varnostnih pravil EU**. Ponovno je treba pridobiti zaupanje potrošnikov v to, da je blago, ki ga kupijo na spletu ali v tradicionalnih trgovinah, varno. Če se pojavijo težave, moramo imeti vzpostavljen ustrezen okvir za obravnavo tveganj in ponovno vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev.

Bistvo enotnega trga blaga je ustvarjanje gospodarskih priložnosti, spodbujanje konkurenčnosti in izboljšanje možnosti EU za uspešno spopadanje s svetovnimi gospodarskimi izzivi. Kot je poudarjeno v razmisleku Komisije o izkoriščanju globalizacije, mora EU tudi ukrepati in ponovno vzpostaviti enake konkurenčne pogoje z odločnim izvajanjem predpisov EU¹⁵. V odprtem enotnem trgu so pravila postavljena zato, da ščitijo varnost državljanov EU. Dobro lahko deluje samo, če obstaja visoka raven zaupanja v to, da je mogoče jamčiti za takšno zaščito. Odločno izvrševanje je zato bistvenega pomena, da se vzpostavi konkurenca med skladnimi izdelki, ne pa, da morajo skladni izdelki konkurirati neskladnim.

a) Pametno izvrševanje na enotnem trgu brez meja

Nadzor trga izvajajo države članice, kar je tudi ustrezno, saj so najprimernejše za nadzor svojih trgov in nalaganje potrebnih kazni, ker so najbližje morebitnim incidentom, lahko ukrepajo najhitreje in najboljše poznajo gospodarstvo na svojem ozemlju.

Vendar izključno nacionalno izvrševanje ne zadostuje. Specifične proizvode na enotnem trgu nadzoruje več kot 500 različnih organov za nadzor trga (od enega do več kot 200 na državo članico). V večini primerov imajo podjetja svoj sedež v drugi državi od tiste, v kateri je organ za nadzor trga odkril težavo. To povzroča težave v zvezi s določitvijo prava, ki se uporablja, in sodne pristojnosti, dostopom do pravnega varstva ter izvrševanja odločb. Nepošteni dobavitelji trenutno zlorablajo to razdrobljenost trga na škodo potrošnikov in varnosti izdelkov.

¹¹ COM(2017) 479 final, Vlaganje v pametno, inovativno in trajnostno industrijo: Prenovljena strategija EU za industrijsko politiko.

¹² COM(2015) 192 final, Strategija za enotni digitalni trg za Evropo.

¹³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/digital-single-market-mid-term-review>.

¹⁴ COM(2014) 527 final, Strategija in akcijski načrt EU za obvladovanje tveganja na carinskem področju: obvladovanje tveganj, krepitev varnosti dobavne verige in olajševanje trgovine.

¹⁵ Evropska komisija, *Razmislek o izkoriščanju globalizacije*, 10. maj 2017.

Izvrševanje na enotnem trgu blaga je kljub pripravljenosti za ukrepanje na nacionalni ravni pogosto oteženo zaradi pomanjkanja virov (osebja, finančnih sredstev, laboratorijskih zmogljivosti), usklajenosti in izmenjave podatkov. Nepošteni trgovci lahko služijo na račun dajanja nevarnih izdelkov na trg, račune za to pa morajo poravnati organi, npr. s plačevanjem za uničenje nevarnih izdelkov. Na povezanem enotnem trgu blaga mora biti delo nacionalnih organov pri nadzoru nevarnih izdelkov bolj usklajeno, da se nepošteni trgovci ne bodo mogli skrivati za državnimi mejami in da bodo odzivi na neskladnost s pravili EU dosledni povsod v Uniji.

Zato je ta sveženj velik korak naprej v smeri pametnega izvrševanja, dopolnjevanja in po potrebi krepitve obstoječe in prihodnje harmonizacijske zakonodaje Unije¹⁶:

Izvršilni organi bodo tesneje sodelovali prek **enotnih povezovalnih uradov**. To bo olajšalo uporabo dokazov, poročil o preskusih in odločb druge države članice. Izvajala se bo domneva, da če je v eni državi članici ugotovljeno, da izdelek ni skladen s pravili EU za varnost izdelkov, se lahko dokazi in odločbe prenesejo tudi v druge države članice, kar bo olajšalo izvrševanje v celotni EU.

Ukrepi proti neskladnim izdelkom so lahko učinkoviti samo, če bodo organi **delili več informacij o preiskavah in nezakonitih izdelkih**. Komisija se bo tudi bolj intenzivno vključevala v zagotavljanje skupnega zbiranja informacij več organov pregona in zbliževanje različnih orodij IT, kot so sistem hitrega obveščanja o nevarnih neživilskih izdelkih (RAPEX) ter informacijski in komunikacijski sistem za nadzor trga (ICSMS), kar bo organom olajšalo izvrševanje.

Poleg tega bi zanesljivi **kazalniki za nadzor trga** morali zagotoviti, da obstaja skupno razumevanje izzivov pri nadzoru trga.

Nacionalni organi pregona bi morali biti deležni večje podpore pri usklajevanju in izvajanju svojih nalog. Vzpostavljena bo **mreža Unije za skladnost izdelkov**. Ta mreža bo zagotavljala upravno podporo skupnim preiskavam, potrebnim za uskladitev izvršilnih ukrepov več kot 500 nacionalnih organov. Organom bo omogočila združevanje znanja, organizacijo izmenjav uradnikov, razvoj skupne obveščevalne slike in pripravo učinkovitih metod za bolj ciljno usmerjen in na tveganju temelječ nadzor. Zagotovila bo tudi standardna usposabljanja za inšpektorje in pomoč pri skupnem javnem naročanju zmogljivosti za preskušanje izdelkov. Tržnemu nadzoru bo dala skupno evropsko perspektivo, ki je na skupnem evropskem trgu neobhodna. Kljub temu pa bo v celoti upoštevano načelo subsidiarnosti, saj bodo konkretne odločbe glede trgovcev lahko izvrševali samo nacionalni organi za nadzor trga.

Bistveno je tudi **tesnejše sodelovanje med podjetji in organi pregona**. Vsaka od strani mora zaupati drugi. Predvideno je sodelovanje na naslednjih področjih:

- informacije o skladnosti: proizvajalci menijo, da bi morali v primeru suma, da njihovi izdelki ne izpolnjujejo pravil, prvi izvedeti za to. Na ta način bi lahko nemudoma ukrepali, razjasnili nesporazume ali sprejeli potrebne popravne ukrepe. Sami bi lahko

¹⁶ V skladu z načelom *lex specialis* bi se ta predlog uredbe o izvrševanju moral uporabljati le, v kolikor v drugih obstoječih ali prihodnjih določbah harmonizacijske zakonodaje Unije ni posebnih določb z istim ciljem, naravo ali učinkom. To je zlasti pomembno za zakonodajo Unije, ki zajema predhodne sestavine za prepovedane droge, medicinske pripomočke itd.

podali tudi informacijo o tem, ali se zadevni izdelek prodaja še kje drugje. Večina proizvajalcev, ki svoje izdelke prodajajo v Uniji, že ima zlahka dosegljivega predstavnika. Ta dobra praksa bo postala obvezna¹⁷.

- Podjetja bodo prek „sporazumov o partnerstvu za skladnost“ s svojimi lokalnimi organi lahko pridobivali nasvete v zvezi s težavami pri zagotavljanju skladnosti.
- Podjetja in organi lahko v zvezi s skupnimi projekti sklenejo „memorandume o soglasju“, da identificirajo neskladne izdelke¹⁸.
- Preprečevanje in izvrševanje gresta z roko v roki, zato bodo lahko podjetja iz EU in drugje po svetu lahko pridobivala regulativne nasvete prek nacionalnih „kontaktnih točk za izdelke“¹⁹.

Za varen in delujoč enotni trg morajo podjetja in potrošniki poznati pravila in imeti na voljo informacije, ki jih potrebujejo za odzivanje in prilagoditev. **Organi za nadzor trga bodo morali objaviti svoje ugotovitve**, zlasti v zvezi z omejitvijo trženja določenih izdelkov.

b) Izvrševanje na zunanjih mejah

Potrošniki morajo pričakovati enako raven zaščite ne glede na to, ali je blago proizvedeno v EU ali zunaj nje. V globaliziranem svetu je še vedno izziv zagotoviti, da tudi uvoženi izdelki izpolnjujejo zahteve EU in niso nepoštena konkurenca zaradi kršenja pravil EU. Uvoženi izdelki bi načeloma morali biti preverjeni ob vstopu na enotni trg, vendar zaradi količine uvoza ni mogoče preveriti vseh pošilk. Leta 2015 je bilo več kot 30 % vsega blaga na trgih EU iz uvoza, njegova vrednost pa je bila ocenjena na skoraj 750 milijard EUR²⁰.

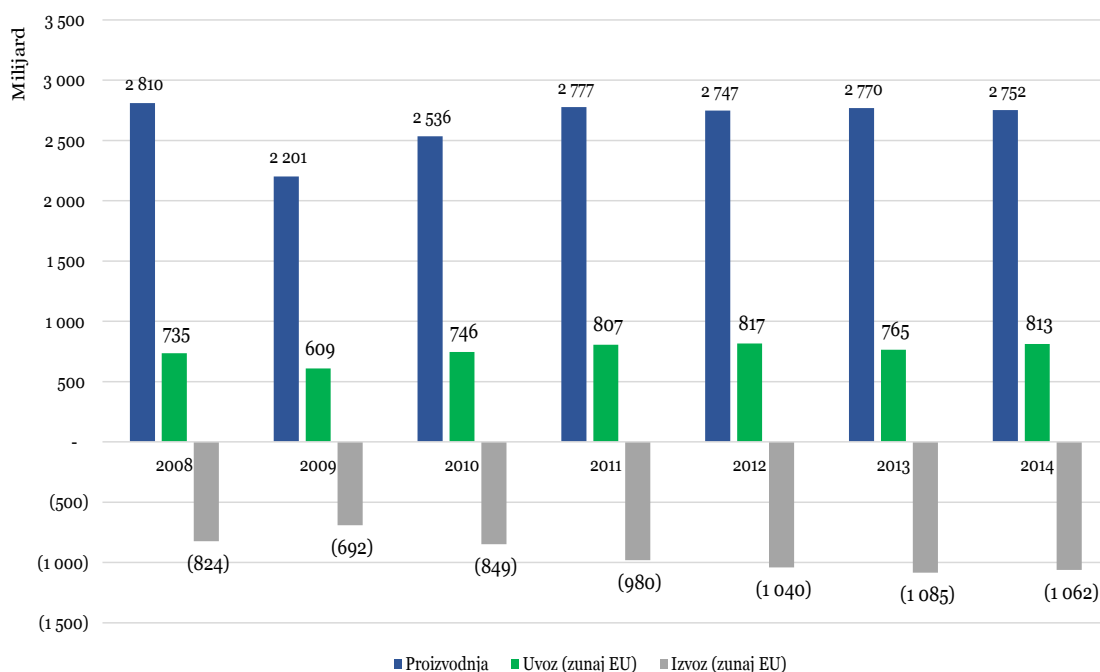
Trgovina s harmoniziranimi izdelki: prodani izdelki in trgovina z državami zunaj EU (2008–2015, EU-28), v milijardah EUR

¹⁷ Izdelek bo mogoče dati na trg samo, če ima oseba, odgovorna za informacije o skladnosti, sedež v Uniji in je zmožna neposredne izmenjave informacij z organi za nadzor trga. Ta oseba bi lahko bila proizvajalec, uvoznik ali drug gospodarski subjekt s pooblastilom proizvajalca ter bi moral hraniti zahtevano tehnično dokumentacijo, vključno z izjavo EU o skladnosti izdelka, če je ustrezno, in jo na zahtevo deliti z organi za nadzor trga.

¹⁸ V kontekstu kršitev pravic intelektualne lastnine se memorandum o soglasju uporabljajo med partnerji iz industrije; gl. sporočilo Komisije o uravnoteženem sistemu uveljavljanja intelektualne lastnine kot odgovoru na sodobne družbene izzive (SWD(2017) 430 final, str. 8–9).

¹⁹ https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/free-movement-sectors/mutual-recognition/contacts-list_sl.

²⁰ SWD(2017) 466 – Dokument služb Komisije, ocena učinka kot priloga k Predlogu Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil in postopkov za zagotavljanje skladnosti s harmonizacijsko zakonodajo Unije o izdelkih in njenega izvrševanja ter o spremembi uredbe (EU) št. 305/2011, 2016/424, 2016/425, 2016/426 in 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta ter direktiv 2009/48/ES, 2010/35/EU, 2013/29/EU, 2013/53/EU, 2014/28/EU, 2014/29/EU, 2014/30/EU, 2014/31/EU, 2014/32/EU, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/35/EU, 2014/53/EU, 2014/68/EU in 2014/90/EU Evropskega parlamenta in Sveta.

Vir: Prodcom – statistični podatki po vrsti proizvoda, EUROSTAT (2016).

Pravila o izvrševanju na zunanjih mejah je treba prilagoditi novim razmeram v 21. stoletju, vključno z vse večjim obsegom spletne prodaje, in novemu carinskemu zakoniku Unije.

Novi predlog obstoječe pravno okolje prilagaja novim carinskim pravilom. Zagotovil bo večjo jasnost pri nadzoru izdelkov ob vstopu v EU ter usklajenost in sodelovanje med carinskimi organi in organi za nadzor trga.

Poenostavlja tudi administrativne postopke za uvoznike. Zaupanja vredna podjetja bodo deležna manj strogega nadzora, zato bodo organi svoja prizadevanja lahko usmerili tja, kjer je tveganje za varnost izdelkov največje.

Poleg tega bodo lahko organi pregona v primeru dvoma o zakonitosti izdelka lahko **začasno preklicali sprostitve v prost promet** v EU, dokler ne prejmejo ustreznih dokazov, da je izdelek primeren za prodajo v EU.

c) Akreditacija in dodeljevanje oznake CE

Medtem ko bi bilo obstoječa pravila o nadzoru trga treba izboljšati, pa se je izkazalo, da pravila o akreditaciji in dodeljevanju oznak CE delujejo dokaj dobro. To sporočilo spremlja poročilo, v katerem je poudarjen pomen dobro vodenega in zanesljivega sistema akreditacij in ocenjevanja skladnosti, na katerem temelji politika EU in ki krepi zaupanje v varnost izdelkov.

3. ZDRUŽENI V RAZNOLIKOSTI NA ENOTNEM TRGU BLAGA: VZAJEMNO PRIZNAVANJE

Kadar ni skupnih pravil EU o izdelkih, na primer na področju izdelkov za nego otrok ali registriranih blagajn, bi morale načelo vzajemnega priznavanja zagotoviti, da se izdelek, ki se zakonito trži v eni državi članici, lahko prodaja tudi v drugi državi članici – pod pogojem, da je

varen in skladen z javnim interesom²¹. Vendar se danes podjetja prepogosto ne morejo zanesti na vzajemno priznavanje dostopa do trgov povsod v EU. Zlasti mala in srednja podjetja poročajo o velikih težavah, kadar želijo svoje izdelke prodajati v drugi državi članici na podlagi načela vzajemnega priznavanja. Države članice uvajajo dodatne zahteve in zahtevajo podvajanje preskusov, kar po nepotrebnem povečuje birokracijo in stroške. Gospodarski subjekti zato ne morejo izkoristiti prednosti, ki jih prinaša velikost enotnega trga, kar zvišuje ceno za potrošnike in zmanjšuje obseg trgovine na škodo vseh²².

Nacionalni organi pogosto nimajo zaupanja v presojo organov iz drugih držav članic, kar povzroča dodatne zahteve in podvojene preskuse ter tako po nepotrebnem povečuje birokracijo in stroške, sodno izpodbijanje odločitev o zavrnitvi dostopa do trga pa je za gospodarske subjekte dolgo in drago. Podjetja se zato soočajo z neupravičenimi stroški, ker morajo **svoje izdelke prilagoditi** zahtevam različnih nacionalnih trgov, ter **zakasnjениm vstopom na trg in zamujenimi priložnostmi**. To zlasti vpliva na mala in srednja podjetja²³.

To se mora spremeniti. Obstoječi sistem je mogoče in nujno izboljšati. Komisija zato predlaga, da se okrepijo in pojasnijo obstoječe priložnosti ter olajša dostop do trga.

Ciljno usmerjen in sodelovalen pristop bo prevzela tudi pri izvajanju Direktive (EU) 2015/1535 v zvezi s preglednostjo enotnega trga. Navedena direktiva je pomembno orodje za preprečevanje ovir za izdelke, ki niso ali so samo delno harmonizirani. Države članice morajo Komisiji priglasiti vse osnutke zakonodaje, ki zadevajo take izdelke, tako da se lahko ovire preprečijo že vnaprej. V skladu z izsledki v prav tako danes objavljenem poročilu o izvajanju navedene direktive bi morale Komisija in države članice odpraviti težave že v zgodnejši fazi ter se osredotočiti na najbolj razširjene težave in gospodarsko najpomembnejša področja v državah članicah.

a) Uspešna izvedba

Načelo vzajemnega priznavanja blaga izhaja iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU)²⁴. Večkrat ga je potrdilo in okrepilo tudi Sodišče Evropske unije. Vendar pa se je izkazalo, da obstoječi okvir ni zadosten za dosledno in učinkovito izvajanje tega načela, zato je podan predlog, da se obstoječa **uredba o vzajemnem priznavanju**²⁵ **nadomesti z novo uredbo**, v kateri bodo pojasnjeni in poenostavljeni postopki, ki jim morajo slediti podjetja in javne uprave.

Dostop do trga na podlagi vzajemnega priznavanja bi se smelo zavrniti samo, kadar je ogrožen legitimni in sorazmerni javni interes. Danes je v primeru nelegitimne in nesorazmerne

²¹ Ti interesi med drugim vključujejo javno moralo, javni red in javno varnost, varovanje zdravja in življenja ljudi, živali ali rastlin, varstvo nacionalnih bogastev z umetniško, zgodovinsko ali arheološko vrednostjo ter varstvo industrijske in poslovne lastnine.

²² Glej tudi „*The Cost of Non- Europe in the Single Market, ‘Cecchini Revisited’, An overview of the potential economic gains from further completion of the European Single Market*“ (Stroški neukrepanja na ravni EU na enotnem trgu, „Nov pogled na Cecchinijevo poročilo“, pregled možnih ekonomskih koristi zaradi nadaljnega oblikovanja evropskega enotnega trga), [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/510981 /EPRS STU\(2014\)510981 REVI_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/510981 /EPRS STU(2014)510981 REVI_EN.pdf).

²³ Prav tam.

²⁴ Člena 34 in 36 Pogodbe.

²⁵ Uredba (ES) št. 764/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi postopkov za uporabo nekaterih nacionalnih tehničnih pravil za proizvode, ki se zakonito tržijo v drugi državi članici, in o razveljavitvi Odločbe št. 3052/95/ES (UL L 218, 13.8.2008, str. 21).

zavrnitve dostopa do trga takšno odločitev možno izpodbijati samo na nacionalnih sodiščih. Ti postopki so dolgi in dragi ter ne izpolnjujejo posebnih potreb v zvezi z vzajemnim priznavanjem. Izpodbijanje zavrnitve dostopa do trga lahko stane od 10 000 do 100 000 EUR na izdelek in na trg. Podjetja navajajo, da je to največja ovira za nemoteno delovanje sistema vzajemnega priznavanja. V številnih primerih se podjetja rajši izognejo negotovim rezultatom in z dodatnimi stroški prilagodijo svoje izdelke, kar je povezano tudi z ustreznimi višjimi stroški za potrošnike in zmanjšanjem učinkovitosti evropskega gospodarstva.

Novi predlog o vzajemnem priznavanju vpeljuje **postopek za reševanje težav**, s čimer bi se zagotovila učinkovita pravna sredstva in ponovno vzpostavilo zaupanje v vzajemno priznavanje. Najprej bo mogoče najti sporazumne in praktične rešitve z **obstoječimi mehanizmi SOLVIT**. Če rešitve ni mogoče doseči z dialogom, lahko Komisija ukrepa z izdajo mnenja in po potrebi priporočil ter tako strankam pomaga rešiti težavo. Podjetjem in državam članicam izvoznicam tako ne bo več treba leta čakati na to, da druge države članice priznajo njihove izdelke in zakone, temveč bodo že v nekaj tednih ali mesecih vedeli, kaj lahko pričakujejo. Poleg tega bo Komisija lahko strateško izvajala svoja izvršilna pooblastila na podlagi člena 258 PDEU, kadar bodo v določenem sektorju ugotovljene sistemske težave.

Trenutno morajo podjetja dokazati, da se njihov izdelek že prodaja drugje v EU, če želijo pridobiti vzajemno priznanje. Dokazi, ki jih zahtevajo organi, so lahko vse od preprostega računa pa do izjave države članice, da se izdelek trži zakonito. S predlagano „**izjavo o vzajemnem priznavanju**“, ki jo izpolnijo gospodarski subjekti, bodo podjetja lažje dokazala, da njihov izdelek že izpolnjuje zahteve druge države članice, kar bo organom dalo ustrezna zagotovila in olajšalo čezmejno sodelovanje ter zmanjšalo upravno breme.

Stranke v vzajemnem priznavanju med seboj ne komunicirajo dovolj dobro. Pogosto zato, ker so pooblastila in pristojnosti za določenega predpisa razpršena, kar otežuje izpolnjevanje takih – pogosto zelo tehničnih – predpisov. Naš cilj je zato okrepiti **kontaktne točke za izdelke kot komunikacijski kanal za vzajemno priznavanje**²⁶. Da bi bile te kontaktne točke kar najlažje prepoznavne, bi lahko razvili skupno vizualno podobo. Izboljšano bo **čezmejno sodelovanje med kontaktnimi točkami**. Spletna platforma bo omogočala navezovanje stikov med organi.

b) Tesnejše sodelovanje in poglobljeno zaupanje

Za dobro delovanje vzajemnega priznavanja sta potrebna sodelovanje in zaupanje, ki bosta pomagala vzpostaviti tudi vzajemno razumevanje različnih nacionalnih pristopov in pomislekov. Spodbujale ju bodo **izmenjave uradnikov**, ki se ukvarjajo z določenimi težavnimi sektorji, kot je na primer sektor gradbenih izdelkov. Za delovanje vzajemnega priznavanja je prav tako pomembno tudi tesnejše sodelovanje Komisije s **posameznimi državami in sektorji**.

Komisija bo ocenila tudi, kakšne koristi bi podjetjem in javnim organom lahko prinesel nadaljnji razvoj **obstoječega seznama izdelkov za vzajemno priznavanje**²⁷.

Da bi se nacionalni organi bolj posluževali vzajemnega priznavanja in vanj imeli več zaupanja, bo Komisija poskusila nacionalne organe z namenskimi usposabljanji tudi ozaveščati o tem, kako vzajemno priznavanje deluje. Usposabljanja bodo namenjena predvsem državnim

²⁶ „Kontaktne točke za izdelke“ so vmesnik med podjetji in državnimi upravami ter mesto za iskanje informacij o vseh veljavnih nacionalnih pravilih.

²⁷ http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/free-movement-sectors/mutual-recognition/products-list_sl.

upravam (npr. kontaktnim točkam za izdelke, službam, pristojnim za težavna področja proizvodov, nacionalnim sodiščem, organom za nadzor trga in osebjem mehanizma SOLVIT) in podjetjem. Usmerjen sveženj „**usposabljanj za izvajalce usposabljanj**“ o vzajemnem priznavanju za organe in podjetja ter „**pravilnik o vzajemnih usposabljanjih**“ bosta zagotovila izčrpne smernice o uporabi vzajemnega priznavanja.

Države članice bi morale vzajemno priznavanje še naprej izrecno omogočati v svojih nacionalnih tehničnih pravilih, vendar na razumljiv način. Komisija zato spodbuja države članice, naj v nacionalne tehnične predpise vstavijo **jasno in nedvoumno „določbo o enotnem trgu“**²⁸, ter bo pripravila posebne smernice za njeno uporabo:

„Blago, ki se zakonito trži v drugi državi članici ali Turčiji ali izvira in se zakonito trži v državi Efte, ki je pogodbenica sporazuma EGP, se šteje za skladno s tem ukrepom. Ta ukrep se uporablja v skladu z Uredbo [sklic].“

4. ZAKLJUČEK

Enotni trg izdelkov je eden največjih adutov EU, saj ji zagotavlja konkurenčno prednost pri soočanju z izzivi globaliziranih trgovinskih tokov in vrednostnih verig. Za uspešno soočanje s temi izzivi moramo zagotoviti uspešno delovanje enotnega trga z zagotavljanjem tržnih priložnosti za podjetja in visoko ravno zaščito za vse. Vsem udeležencem – splošni javnosti, delavcem, potrošnikom, podjetjem in organom – mora biti zagotovljena možnost delovanja in pridobivanja varnih izdelkov v preglednem in poštenem okolju, kjer veljajo enaka pravila za vse. Imeti morajo zaupanje v to, da so izdelki varni in skladni z zakonodajo.

S tem svežnjem bomo zagotovili vzpostavitev takšnega preglednega in poštenega enotnega trga varnih proizvodov za vse. Organi in podjetja bodo pridobili zaupanje v vzajemno priznavanje kot načelo, ki ščiti javni interes vseh in odpira enotni trg. Izboljšana skladnost in izvrševanje bosta povečala zaupanje potrošnikov v varnost proizvodov, danih na enotni trg. To je še bolj pomembno v vse hitreje spreminjajočem se in vse bolj povezanem svetu.

Poleg zakonodajnih predlogov iz tega svežnja bomo tudi tesneje sodelovali s pristojnimi organi in zainteresiranimi stranmi ter sprejeli potrebne ukrepe za vzpostavitev omenjenega zaupanja. S tem bomo zagotovili, da bodo realni učinki in koristi za vse že od danes pomagali graditi uspešen enotni trg blaga v prihodnosti.

²⁸ Se ne uporablja za izdelke, ki izvirajo iz držav Efte in Turčije in so izključeni iz Sporazuma EGP ali iz carinske unije s Turčijo (npr. ribe in ribji izdelki).

Dodatek: Predlagani časovni raspored ukrepov „mehkega prava“

2018:

- Določba o enotnem trgu
- V teku: optimiziranje zbliževanja orodij IT za nadzor trga (npr. RAPEX in ICSMS) v skladu z veljavno pravno podlago
- Uporaba kazalnikov za nadzor trga
- Priprava kampanje ozaveščanja o vzajemnem priznavanju
- Priprava programa usposabljanj za izvajalce usposabljanj o vzajemnem priznavanju
- Sodelovalni pristop k določenim sektorjem v skladu z direktivo o preglednosti enotnega trga

2019:

- Pravilnik o vzajemnih usposabljanjih
- Izmenjava uradnikov
- Preučitev nadaljnjega razvoja obstoječega seznama izdelkov za vzajemno priznavanje